

Kennisinstituut
Duurzaam Verpakken

FACTSHEET

Milieucclaims

OKTOBER 2023

© KIDV

Inhoud

Introductie	3
DEEL I: Wettelijk kader	4
Verordening (EG) nr. 1935/2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in aanraking te komen	4
Wet oneerlijke handelspraktijken	5
ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims	6
Nederlandse reclamecode van de Stichting Reclame Code	6
Normen	7
DEEL II: Praktijkvoorbeelden	9
Voorbeeld 1 - Recyclebaar	9
Voorbeeld 2 - Volledig circulair	11
Voorbeeld 3 - Composteerbaar en biologisch afbreekbaar	11
Voorbeeld 4 - 100% duurzaam	12
Voorbeeld 5 - Deze verpakking is duurzamer	14
Voorbeeld 6 - Gemaakt van biologisch materiaal	15
Voorbeeld 7 - Gemaakt van gerecycled materiaal	16
Voorbeeld 8 - Volledig gemaakt van [grondstof]	17
Voorbeeld 9 - CO ₂ bespaard in vergelijking met [product concurrent]	17
Voorbeeld 10 - Plasticvrij	18

Introductie

Bedrijven kunnen gebruikmaken van zogenoemde duurzaamheidsclaims op hun verpakking.

Duurzaamheidsclaims kunnen worden onderverdeeld in milieclaims en ethische claims.

Milieclaims gaan over een positieve invloed op het milieu, ethische claims gaan bijvoorbeeld over arbeidsomstandigheden, dierenwelzijn of maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Duurzaamheidsclaims op verpakkingen zijn doorgaans milieclaims. De Stichting Reclame Code (SRC) definieert een milieclaim als volgt:

'Claim die suggereert of op een andere manier de indruk wekt dat een product of activiteit een positieve, minder of geen invloed heeft op het milieu. Het kan gaan om het milieu in het algemeen of bepaalde aspecten van het milieu, zoals lucht, water, bodem, ecosystemen, biodiversiteit of het klimaat.'

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) hanteert een soortgelijke definitie van milieclaims:

'Claims die de indruk wekken dat een product of activiteit van een bedrijf een positieve of geen invloed heeft op het milieu of het milieu minder schade toebrengt dan concurrerende goederen of diensten. De betrokken producten krijgen hun milieuvriendelijke karakter onder meer door hun samenstelling, de manier waarop zij zijn geproduceerd, de wijze waarop zij kunnen worden verwijderd of het feit dat het gebruik ervan energie-efficiënter of minder vervuילend is.'

Bedrijven vinden het vaak lastig om te bepalen wanneer milieclaims zijn toegestaan, en wanneer deze misleidend zijn en daarom niet kunnen worden gebruikt. Aan de hand van een serie voorbeelden (zie deel II van deze factsheet) beoogt het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken hier meer duidelijkheid in te geven. Bij de voorbeelden wordt, waar relevant, verwezen naar toepasselijke wet- en regelgeving, uitspraken van de Reclame Code Commissie (RCC) of het College van Beroep (CvB) van de SRC en naar de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Het KIDV stelt met nadruk dat (milieu)claims altijd van geval tot geval en in de specifieke context waarin ze worden gebruikt, moeten worden beoordeeld. De voorbeelden in deze factsheet zijn daarom niet zonder meer te allen tijde van toepassing, maar bedoeld om inzicht te geven in de uitleg van het wettelijk kader. Dit wettelijk kader wordt in deel I van deze factsheet nader toegelicht.

Deze factsheet van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) is opgesteld in samenwerking met Axon Advocaten.

Disclaimer

Aan het opstellen van deze factsheet heeft het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken de grootst mogelijke zorg besteed. Aan de teksten kunnen geen rechten worden ontleend.

DEEL I: Wettelijk kader

Het verbod tot misleidende en andere niet-toegestane uitingen is vastgelegd in verschillende (juridische) bronnen. Hieronder valt niet alleen Europese en nationale wetgeving, maar ook zelfregulering zoals via reclamecodes en normen. Hoewel handhavingsautoriteiten toezien op de naleving van de wet en niet van zelfregulering, speelt zelfregulering vaak wel een rol bij de uitleg van de wet. Bovengenoemde rechtsbronnen bestaan daarom in zekere zin naast elkaar. Bedrijven die milieucclaims maken voor verpakkingsmaterialen, worden daarom geadviseerd in overeenstemming te handelen met elk van deze bronnen. Hieronder worden de belangrijkste bronnen nader toegelicht.

Verordening (EG) nr. 1935/2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in aanraking te komen

Deze Europese Verordening¹ vormt de basis van de voedselcontactmateriaalwetgeving en wordt daarom ook wel aangeduid als de 'kaderverordening'. In deze Verordening worden eisen gesteld aan de geschiktheid en veiligheid van voedselcontactmaterialen. Artikel 3 lid 2 van deze Verordening stelt dat de etikettering van, de reclame voor en de aanbiedingsvorm van een materiaal of voorwerp de consument niet mogen misleiden. Deze Verordening is rechtstreeks van toepassing in Nederland; handhaving van bovengenoemd verbod tot misleiding vindt plaats op basis van nationaal recht, namelijk het Warenwetbesluit verpakkingen en gebruiksartikelen.²

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is verantwoordelijk voor de naleving van bovengenoemde regel. Het Warenwetbesluit bestuurlijke boeten³ specificiert dat een overtreding wordt gesanctioneerd met een boete van 525 euro voor bedrijven waar op de dag van overtreding 50 of minder personen werkzaam waren, en met een boete van 1.050 euro voor bedrijven waar op de dag van overtreding meer dan 50 personen werkzaam waren. Deze bedragen kunnen worden verhoogd wanneer de overtreder in de afgelopen twee jaar eerder is beboet voor een soortgelijke overtreding en hier geen rechtsmiddelen meer tegen openstaan, zoals bezwaar en beroep. Ook kunnen de ernst van de overtreding, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden waaronder de overtreding heeft plaatsgevonden, tot een boeteverhoging leiden. Hoewel

¹ Online te raadplegen via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R1935-20090807&from=NL>.

² Artikel 2 lid 3 Warenwetbesluit verpakkingen en gebruiksartikelen. Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0018370/2021-07-01/o>.

³ Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011841/2023-07-01>.

bovengenoemde bedragen relatief mee lijken te vallen, worden bedrijven in de praktijk met name getroffen door reputatieschade vanwege een opgelegde boete en/of een gepubliceerd, negatief inspectierapport.

Wet oneerlijke handelspraktijken

Afdeling 3A, Titel 3 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW)⁴ bevat bepalingen over zogenoemde oneerlijke handelspraktijken. Deze bepalingen worden aangeduid als de Wet oneerlijke handelspraktijken, welke de Europese Richtlijn 2005/29⁵ in de Nederlandse wet implementeert. Hierin is o.a. bepaald dat het verstrekken van informatie die feitelijk onjuist is of die de gemiddelde consument misleidt of kan misleiden, een misleidende handelspraktijk betreft en niet is toegestaan. Hierbij is leidend of de gemiddelde consument door de misleidende informatie besluit over te gaan tot de koop van het betreffende product (of tot het aangaan van een andere overeenkomst), terwijl hij dat besluit anders niet had genomen.⁶ Een nadere invulling van het begrip misleiding en andere oneerlijke handelspraktijken op het gebied van milieueclaims zijn te vinden in sectie 4.1 van de richtsnoeren van de Europese Commissie bij Richtlijn 2005/29.⁷

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en zich aan de Wet oneerlijke handelspraktijken houden. Consumenten en concurrenten kunnen de ACM tippen in geval van een (vermeende) overtreding. Bij een overtreding van deze wet heeft de ACM de bevoegdheid om boetes op te leggen tot 900.000 euro of, indien dat meer is, een promillage van de totale jaaromzet. Het exacte boetebedrag zal afhangen van de betreffende boetecategorie zoals vermeld in de bijlage bij de Boetebeleidsregel ACM 2014.⁸ Ook spelen boeteverhogende en –verlagende omstandigheden een rol bij de vaststelling van een boetebedrag, zoals respectievelijk herhaalde overtredingen en het verstekken van schadevergoeding aan gedupeerden.

De ACM kan echter ook eerst een bindende aanwijzing of waarschuwing geven aan een bedrijf dat een wettelijke norm overtreedt. Verder kan de ACM een dwangsom opleggen om herhaling van de overtreding te voorkomen. Sanctiebesluiten van de ACM worden via haar website openbaar gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met bedrijfsgevoelige informatie.^{9, 10}

⁴ https://wetten.overheid.nl/BWBR0005289/2022-07-01#Boek6_Titeldeel3_Afdeling3A.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02005L0029-20220528&qid=1658754110579&from=NL>.

⁶ Artikel 6:193c BW.

⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229\(05\)&qid=1647944133608&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229(05)&qid=1647944133608&from=NL).

⁸ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035322/2016-07-01>.

⁹ Zie ook de Werkwijze Openbaarmaking ACM. Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036859/2020-02-12>.

¹⁰ Zie voor gepubliceerde sanctiebesluiten de publicatie website van de ACM. Online te raadplegen via <https://www.acm.nl/nl/publicaties/zoeken-in-publicaties?datasource=entity%63Anode>.

Om op de hoogte te blijven van nieuwe openbaarmakingen, kunnen geïnteresseerden kunnen zich via de ACM website abonneren op een e-mailservice.

Handhaving door de ACM staat los van de mogelijkheid die concurrenten hebben om naar de civiele rechter te stappen wanneer zij menen te worden benadeeld op grond van oneerlijke concurrentie.

ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims

De ACM, de handhavende autoriteit op het gebied van consumentenrecht, heeft in 2021 een eigen leidraad opgesteld met betrekking tot duurzaamheidsclaims. In juni 2023 is deze leidraad geüpdatet.¹¹ Met deze leidraad beoogt de ACM consumenten te helpen in het maken van duurzame keuzes en bedrijven te beschermen tegen oneerlijke concurrentie door sectorgenoten die aan 'greenwashing' doen. De leidraad is gepresenteerd als hulpmiddel voor bedrijven om de wet na te leven, en de ACM zal deze zelf toepassen binnen het kader van de handhaving van de Wet oneerlijke handelspraktijken (zie hierboven).

De ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims is gebaseerd op de volgende vijf vuistregels, welke mede aan de hand van praktijkvoorbeelden nader worden toegelicht:

1. Gebruik juiste, duidelijke, specifieke en volledige duurzaamheidsclaims.
2. Onderbouw uw duurzaamheidsclaims met feiten en houd ze actueel.
3. Maak eerlijke vergelijkingen met andere producten of concurrenten.
4. Beschrijf toekomstige duurzaamheidsambities concreet en meetbaar.
5. Zorg dat visuele claims en keurmerken behulpzaam zijn voor consumenten en niet verwarrend.

Nederlandse reclamecode van de Stichting Reclame Code

De Stichting Reclame Code (SRC) is de Nederlandse instantie op het gebied van zelfregulering. De SRC heeft een algemene reclamecode,¹² ook wel aangeduid als de Nederlandse Reclame Code (NRC), en diverse bijzondere reclamecodes, waaronder de Code voor Duurzaamheidsreclame (CDR),¹³ opgesteld. De CDR vervangt sinds 1 februari 2023 de Milieu Reclame Code (MRC). Op milieucclaims zijn zowel de NRC als de CDR van toepassing.

¹¹ https://www.acm.nl/system/files/documents/leidraad-duurzaamheidsclaims_o.pdf.

¹² https://www.reclamecode.nl/nrc_taxonomy/algemeen/.

¹³ <https://www.reclamecode.nl/nrc/code-voor-duurzaamheidsreclame-cdr/>.

De CDR behandelt, samengevat, de volgende onderwerpen en regels:

1. Definitie duurzaamheidsclaim (waaronder milieclaims en ethische claims).
2. Toepassingsgebied CDR: alle duurzaamheidsreclame.
3. Duurzaamheidsclaims mogen niet misleiden.
4. Duurzaamheidsclaims moeten aantoonbaar juist zijn.
5. Maak duidelijk op welke bestanddelen / aspecten van het product de duurzaamheidsclaim van toepassing is.
6. Voorwaarden duurzaamheidsclaim m.b.t. afwezigheid / vermindering milieuschadelijke bestanddelen.
7. Voorwaarden vergelijkingen met andere producten of bedrijven.
8. Voorwaarden gebruik duurzaamheidsaanduidingen en duurzaamheidssymbolen.
9. Afvalverwerking en –inzameling moeten in de praktijk worden toegepast, en hergebruik / recycling moet in voldoende mate worden gerealiseerd, om hierover een claim te kunnen voeren.

De SRC biedt zowel consumenten als concurrenten een laagdrempelige manier om klachten over reclame-uitingen, die in strijd zijn met de zelfregulering, te melden bij de onafhankelijke Reclame Code Commissie (RCC). Tegen een beslissing van de RCC kan vervolgens in beroep worden gegaan bij het College van Beroep (CvB). Uitspraken van de RCC en het CvB worden op de website van de RCC geplaatst.¹⁴ De RCC en het CvB kunnen aanbevelingen doen. Zij kunnen geen boetes opleggen, maar staan wel nauw in contact met de betrokken handhavende instanties, zoals de ACM. Verder zijn de uitspraken van de RCC en het CvB niet in rechte afdwingbaar. Wel zijn deze uitspraken gezaghebbend. Zo blijkt uit onderzoek van de SRC dat ruim 96 procent van de adverteerders gevolg geeft aan de aanbevelingen van de RCC om een non-compliant reclame-uiting aan te passen of in te trekken.¹⁵ Dit heeft onder meer te maken met de uitstraling van een dergelijke uitspraak op de reputatie van het betrokken bedrijf. De CDR en de beslissingen van de RCC en het CvB zijn bovendien zeer behulpzaam voor de invulling van open normen zoals het verbod op misleiding in Europese en nationale wetgeving.

Normen

Normen zijn in feite hulpmiddelen om aan de wet te voldoen. Ook kunnen normen een rol spelen bij de uitleg van de wet. Het gebruik van normen is echter vrijwillig; het staat bedrijven vrij om op andere wijzen aan te tonen dat zij aan de wet voldoen. Wel kan het zijn dat afnemers van hun leveranciers vereisen dat producten aan bepaalde (gecertificeerde) normen voldoen. De

¹⁴ <https://www.reclamecode.nl/uitspraken/>.

¹⁵ <https://www.reclamecode.nl/compliance/>.

Internationale Organisatie voor Normalisatie (ISO) heeft een drietal normen ontwikkeld omtrent milieuclaims: ISO 14024:2018¹⁶ voor milieuclaims die door derde partijen zijn gestaafd en waartegen bedrijven zich kunnen later certificeren, ISO 14021:2016¹⁷ omtrent milieu-etiketteringen en -verklaringen die bedrijven aan zichzelf toekennen, en ISO 14025:2006¹⁸ met betrekking tot levenscycluseffecten. Om bedrijven te helpen met de formulering van milieuclaims die niet door derde partijen zijn gestaafd, heeft de Europese Commissie bovendien richtsnoeren opgesteld.¹⁹ Deze richtsnoeren verduidelijken norm ISO 14021 en vergemakkelijken de uitvoering ervan.

¹⁶ <https://www.iso.org/standard/72458.html>.

¹⁷ <https://www.iso.org/standard/66652.html>.

¹⁸ <https://www.iso.org/standard/38131.html>.

¹⁹ Richtsnoeren voor het formuleren en evalueren van milieuclaims, december 2000, Europese Commissie. Online te raadplegen via https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/news/green/guidelines_nl.pdf.

DEEL II: Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1 - Recyclebaar

De claim dat een verpakking recyclebaar is, dient aantoonbaar juist te zijn. Dit blijkt uit artikel 4 van de Code voor Duurzaamheidsreclame (CDR) van de Stichting Reclame Code (SRC). Ter onderbouwing van de claim 'recyclebaar' verwees een adverteerder in 2017 succesvol naar compliance met de richtlijnen van het European PET Bottle Platform (EPBP).²⁰ Een ander voorbeeld van een geaccepteerde onderbouwing van een recyclebaarheidsclaim betreft het feitelijk aangedragen bewijs van inzameling van het product en herverwerking tot andere producten.²¹ Ook keurmerken afgegeven door gerenommeerde onafhankelijke instanties kunnen een rechtvaardiging bieden voor een duurzaamheidsclaim indien de claim specifiek daarop is gebaseerd.²²

Wanneer recycling van de verpakking (theoretisch) mogelijk is, maar de benodigde inzamelings- en/of verwerkingsmethode voor de verpakking die de claim draagt (nog) niet in voldoende mate beschikbaar is voor de doelgroep, doorgaans de gebruikers van de verpakking, dan kan de verpakking niet worden aangeprezen als 'recyclebaar'. Recycling dient in voldoende mate te worden gerealiseerd bij de betreffende verpakking. Hoe absoluut de recyclingmogelijkheden worden gepresenteerd, speelt hierbij een belangrijke rol.²³ Indien de verpakking in de praktijk beperkt recyclebaar is, wees daar dan eerlijk over. Verwijs ook niet naar '100% recyclebaar' als dat niet onderbouwd kan worden met feiten. Voor meer informatie over recyclebaarheid, klik [hier](#) voor de Recyclechecks van het KIDV.

Om misleiding over de recyclebaarheid van de verpakking te voorkomen, kan het ook nodig zijn om extra uitleg te geven. Wanneer het op grond van de claim bijvoorbeeld niet duidelijk is of het gaat om de verpakking of de inhoud van de verpakking, dan dient dit verduidelijkt te worden.²⁴ Het behoeft tevens verduidelijking wanneer de claim uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen van de verpakking van toepassing is.²⁵ Hierbij is het belangrijk dat een eventuele *disclaimer* niet dermate klein wordt afgedrukt, dat deze door de gemiddelde consument gemakkelijk over het hoofd wordt gezien.²⁶ Wanneer dergelijke *disclaimers* niet direct uit de claim zelf kunnen blijken,

²⁰ RCC 20 december 2017, dossier 2017/00812.

²¹ RCC 28 november 2022, dossier 2022/00324.

²² Artikel 8 CDR.

²³ Artikel 9 CDR.

²⁴ RCC 27 maart 2019, dossier 2019/00127.

²⁵ Artikel 5 CDR. Zie ook RCC 28 november 2022, dossier 2022/00324.

²⁶ RCC 30 november 2010, dossier 2010/00549.

kunnen deze bijvoorbeeld door middel van een asterisk elders op de verpakking worden toegelicht. Wanneer deze toelichting op een andere plaats dan op de verpakking of in de betreffende advertentie wordt medegedeeld, terwijl hier op de verpakking of in de advertentie wel plaats voor is, dan kan dit misleidend zijn. Zo achtte de RCC in december 2015 de uiting op een fles afwasmiddel dat deze is gemaakt van plastic dat uit de grachten is gevist misleidend, ondanks dat op de nekhanger om de fles stond vermeld dat de fles voor 10 procent uit grachtenplastic en voor 90 procent uit gerecycled plastic bestond. Hierbij werd opgemerkt dat de advertentie voldoende ruimte liet om duidelijk te maken dat de fles slechts gedeeltelijk was gemaakt van grachtenplastic.²⁷ Bij radio- of televisiecommercials kunnen *disclaimers* via een voice-over worden overgebracht. Zo oordeelde de RCC in februari 2022 dat een televisiecommercial voor een 100% recyclebare fles fritessaus niet misleidend was, omdat de voice-over aangaf “wel even ritsen om te kunnen recylen”.²⁸ Zo is duidelijk voor de consument dat het gaat om de fles exclusief etiket.

Tot slot is het gebruik van milieuaanduidingen en -symbolen, zoals de Möbiusloop, toegestaan wanneer de herkomst van het logo duidelijk is en verwarring over de betekenis is uitgesloten.²⁹ Dit zal bij het gebruik van de Möbiusloop over het algemeen geen probleem zijn. Voor minder bekende milieuaanduidingen en -symbolen (inclusief logo's van keurmerken) kan duidelijkheid worden gecreëerd door op de verpakking of in de reclame-uiting te verwijzen naar een website met gemakkelijk vindbare informatie over de betekenis ervan en, waar relevant, de criteria waaraan moet zijn voldaan. Bij gebruik van keurmerken hebben onafhankelijke keurmerken de voorkeur over bedrijfskeurmerken.³⁰ Wees echter ook kritisch op de keurmerken die u wenst te gebruiken. Ook bij onafhankelijke keurmerken is er veel verschil in kwaliteit. Gebruik alleen keurmerken die significante verbeteringen garanderen op het gebied van duurzaamheid.³¹ Een keurmerk dat verwijst naar de recyclebaarheid van uw verpakking terwijl dit een standaard kenmerk is van gelijksoortige verpakkingen biedt geen duurzaamheidsvoordeel en kan daarom misleidend zijn. De Keurmerkenwijzer³² van Milieu Centraal kan bedrijven helpen om een keurmerk te vinden waarbij ze zich willen aansluiten.

²⁷ RCC 15 december 2015, dossier 2015/01154.

²⁸ RCC 2 februari 2022, dossier 2022/00050.

²⁹ Artikel 8 CDR.

³⁰ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 4.

³¹ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 25.

³² <https://keurmerkenwijzer.nl/>.

Voorbeeld 2 - Volledig circulair

Milieuclaims dienen aantoonbaar juist te zijn.³³ Hierbij geldt dat naarmate milieuclaims absolueter zijn geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. De toevoeging 'volledig' duidt op zo'n absolute claim, maar ook zonder deze toevoeging kan de claim in de context van de uiting door de consument als absoluut worden ervaren.

Het is bovendien essentieel dat wordt toegelicht op welke manier de verpakking circulair is om eventuele misleiding te voorkomen. Circulariteit kan immers op verschillende manier worden vormgegeven. Wanneer de circulariteit niet op de gehele verpakking van toepassing is maar uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen daarvan, dan dient dit ook verduidelijkt te worden.³⁴

De verwijzing naar circulariteit zal doorgaans raken aan afvalinzameling, -verwerking en/of hergebruik. Hierbij is het relevant dat de aangeprezen methoden in voldoende mate aanwezig zijn voor de doelgroep, doorgaans de gebruikers van de verpakking, en niet slechts theoretisch mogelijk zijn. In geval van hergebruik is het relevant dat hergebruik in voldoende mate wordt gerealiseerd bij de aangeprezen verpakking of onderdelen daarvan.³⁵

Voorbeeld 3 - Composteerbaar en biologisch afbreekbaar

Milieuclaims dienen aantoonbaar juist te zijn.³⁶ Hierbij geldt dat naarmate de milieuclaims absolueter zijn geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Desalniettemin oordeelde de RCC in haar beslissing van 9 maart 2020 ten aanzien van koffiebekers dat het begrip 'composteerbaar' kan worden gebruikt wanneer een verpakking in overeenstemming met de Europese norm EN 13432 composteerbaar is.³⁷ De juistheid van de claim is in dat geval immers aantoonbaar. In bovengenoemde beslissing lichtte de RCC tevens toe dat het vermelden van '100%' composteerbaar niet is toegestaan, aangezien aan EN 13432 wordt voldaan indien bij het testen in een laboratorium is gebleken dat het betreffende product binnen een bepaalde voorgeschreven periode voor minstens 90 procent afbreekt. De claim '100%' zou de indruk wekken dat de verpakking volledig kan composteren, terwijl dit niet kan worden aangetoond. De veronderstelling dat een afbraak van 90 procent tijdens de testperiode een uiteindelijke afbraak van 100 procent betekent, doet hier niets aan af.

Let op dat claims over de composteerbaarheid of biologische afbreekbaarheid van een verpakking niet misleiden omtrent de beschikbare afvalinzamelings- of verwerkingsroute.³⁸ Op dit moment

³³ Artikel 4 CDR.

³⁴ Artikel 5 CDR.

³⁵ Artikel 9 CDR.

³⁶ Artikel 4 CDR.

³⁷ RCC 9 maart 2020, dossier 2020/00059.

³⁸ Artikel 9 CRD.

mogen composteerbare en biologisch afbreekbare verpakkingen in Nederland niet bij het groente-, fruit- en tuinafval (GFT) worden weggegooid, ook al zijn deze verpakkingen industrieel composteerbaar volgens de EN 13432- norm. Een uitzondering geldt voor theezakjes en koffiepads en -filters (niet voor koffiecapsules). Rijkswaterstaat heeft hierover de zogenoemde Wel/niet lijst GFT opgesteld.³⁹ Meer informatie over de huidige situatie van composteren in Nederland is te vinden in de [Factsheet Biologisch afbreekbare kunststof verpakkingen](#) van het KIDV. Verwarring omtrent de beschikbare afvalinzamelings- of verwerkingsroute kan worden voorkomen door duidelijke weggooi-instructies op de verpakking te vermelden. Het KIDV stelt hiervoor [Weggooiwijzer-logo's](#) ter beschikking.

Voorbeeld 4 - 100% duurzaam

Het begrip 'duurzaam' heeft geen vastomlijnde betekenis, zodat de invulling van dit begrip van geval tot geval moet worden beoordeeld en per uiting kan variëren. Bij de uitleg dient te worden gelet op de wijze waarop dit begrip in de uiting wordt gebruikt en toegelicht, alsmede op de interpretatie die de gemiddelde consument vermoedelijk daaraan zal geven gelet op de context van de totale uiting.⁴⁰ Het College van Beroep (CvB) heeft in februari 2019 uitgesproken dat de kwalificatie 'duurzaam' in de huidige tijd niet uitsluitend wordt gebruikt in relatie tot het milieu, maar als een 'paraplubegrip', waaronder ook aspecten van dierenwelzijn of arbeidsomstandigheden kunnen worden geschaard.⁴¹ Dit is sinds 1 februari 2023 ook vastgelegd in de toelichting bij artikel 2 van de CDR. Per uiting zal daarom moeten worden bekeken of de invulling van het begrip 'duurzaam' voldoende duidelijk is. In het kader van verpakkingsmateriaal zal over het algemeen duidelijk zijn dat duurzaamheidsclaims milieuaspecten betreffen.

Bij gebruik van de algemene term 'duurzaam' dient in de uiting duidelijk te worden gemaakt wat het duurzaamheidsvoordeel van de verpakking is.⁴² Het CvB oordeelde in 2015 al dat zorgvuldig dient te worden toegelicht waarom en in welke mate de duurzaamheidsclaim wordt waargemaakt teneinde verwarring bij de consument te voorkomen.⁴³ Daarnaast vereist de ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims bij het gebruik van algemene of absolute claims dat er bewezen sprake moet zijn van een significant duurzaamheidsvoordeel.⁴⁴ Een absolute claim zoals 'duurzaam' kan daarom niet worden onderbouwd met een verwijzing naar een klein onderdeel van de totale impact van de verpakking op duurzaamheid. Bij een verwijzing naar '100%' ligt een nuancering van de claim bovendien niet voor de hand. Gebruik bij voorkeur specifieke claims waarbij direct duidelijk is wat er duurzaam is aan de verpakking.

³⁹ <https://lap3.nl/beleidskader/deel-f-bijlagen/f12/>.

⁴⁰ CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812.

⁴¹ CvB 6 februari 2019, dossier 2018/00826.

⁴² Artikel 3 CDR.

⁴³ CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812.

⁴⁴ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 19.

Kennisinstituut
Duurzaam Verpakken

Duurzaamheidsclaims moeten niet alleen duidelijk zijn, maar ook aantoonbaar juist.⁴⁵ De eisen aan de onderbouwing van absolute claims (in dit geval 'duurzaam', wat nog eens wordt versterkt door de aanduiding '100%') zijn hoog. De consument zal hierbij verwachten dat de verpakking geen negatieve invloed heeft op het milieu. Om dit aan te kunnen tonen, verwijst de ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims naar bijvoorbeeld een Life Cycle Assessment of True Cost Method.⁴⁶ Tegelijkertijd merkt de ACM op dat het aantonen van een absolute duurzaamheidsclaim momenteel voor nagenoeg alle producten onhaalbaar is.⁴⁷

Voor het aantonen van een ambitie, zoals 'op weg naar 100% duurzaamheid', dient de ambitie haalbaar te zijn. Het is misleidend om te adverteren met een streven waarvan men in redelijkheid niet kan verwachten dat het ooit behaald zal worden. Er moet sprake zijn van duidelijke, objectieve en verifieerbare doelen, waarbij er concrete plannen liggen om de gestelde doelen te bereiken.⁴⁸ Zo oordeelde de RCC in juli 2019 dat bovengenoemde claim van een snackbar te ver ging, omdat de claim enkel was gebaseerd op het gebruik – waar mogelijk – van vlees met het Beter Leven keurmerk en plofkipvrije kipproducten en niet van toepassing was op het gehele assortiment en de bedrijfsvoering van de onderneming, zoals de claim deed vermoeden.⁴⁹ Ook is het belangrijk dat in de uiting duidelijk naar voren komt dat de ambitie op de toekomst gericht is en dat er geen te rooskleurig beeld wordt geschetst van de huidige situatie.⁵⁰ Verder dient reeds een start gemaakt te zijn met de realisatie van de ambitie, of dient dit op zeer korte termijn te gebeuren.⁵¹

Duurzaamheidsambities die aan bovenstaande eisen voldoen, kunt u op uw website vermelden. Gebruik deze niet bij concrete verpakkingen wanneer dat onterecht de indruk kan wekken dat de betreffende verpakking duurzaamheidsvoordelen heeft.⁵²

Voorbeeld 5 - Deze verpakking is duurzamer

De claim dat een verpakking duurzamer is, maakt niet duidelijk in welk opzicht de verpakking duurzamer is ('duurzamer dan wat?').⁵³ Gaat dit bijvoorbeeld over een eerdere verpakking van uw bedrijf voor hetzelfde product, of over de verpakking van een concurrent? En op welk onderdeel van de verpakking ziet de vergelijking? – het kan bijv. gaan over de (productie)fase, de levensduur of de afvalfase.

De vergelijking moet concreet en actueel zijn en moet op objectieve wijze een of meer wezenlijke, relevante, controleerbare en representatieve kernmerken van de verpakkingen met elkaar

⁴⁵ Artikel 4 CDR.

⁴⁶ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 17.

⁴⁷ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 17.

⁴⁸ Artikel 3.2 CDR. Zie ook ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 23.

⁴⁹ CvB 04 juli 2019, dossier 2019/00209.

⁵⁰ Artikel 3.2 CDR. Zie ook RCC 25 november 2019, dossier 2019/00656/A.

⁵¹ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 23.

⁵² ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 23.

⁵³ RCC 21 september 2020, dossier 2020/00310.

vergelijken.⁵⁴ Dit houdt ook in om bij de vergelijking uit te gaan van dezelfde rekenmethodes en deze consistent toe te passen. Een vergelijking van CO₂-uitstoot zonder vervoer en van CO₂-uitstoot inclusief vervoer, voldoet hier bijvoorbeeld niet aan.⁵⁵ De verpakkingen die worden vergeleken, moeten daarnaast in dezelfde behoeften voorzien of voor hetzelfde doel zijn bestemd.⁵⁶ Een vergelijking van een verpakking voor product X van materiaal Y kan daarom niet worden vergeleken met een verpakking van materiaal Z als dat materiaal (bijv. om veiligheidsredenen) niet voor product Y wordt gebruikt. Het geclaimde duurzaamheidsvoordeel mag daarnaast niet het gevolg zijn van veranderde wetgeving die de verbetering verplicht maakt voor alle vergelijkbare producten.⁵⁷ Veranderde wetgeving maar ook nieuwe standaarden en technologische vooruitgang kunnen er bovendien toe leiden dat een claim moet worden herzien om actueel te blijven.⁵⁸

Aangezien 'duurzaamheid' een paraplubegrip betreft zonder vastomlijnde betekenis,⁵⁹ is het tevens relevant dat uit de uiting duidelijk blijkt hoe hier invulling aan wordt gegeven (zie ook voorbeeld 4).

Voorbeeld 6 - Gemaakt van biologisch materiaal

Biologische materialen die binnen de reikwijdte van de EU Bio-Verordening⁶⁰ vallen, kunnen als biologisch worden aangemerkt als wordt voldaan aan de in die Verordening daaraan gestelde eisen. Voorbeelden van dergelijke materialen zijn katoen, bijenwas en kurk. Materialen die niet in de EU Bio-Verordening zijn opgenomen, kunnen niet als biologisch worden aangeprezen. Ook kunnen in dat geval geen vertalingen van 'biologisch' worden gebruikt, of afleidingen en verkleinwoorden daarvan zoals 'bio' of 'eko'.⁶¹

Volgens de ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims kan de verpakking als geheel als 'biologisch' worden aangeprezen als voor meer dan 95 procent van het voor de verpakking gebruikte materiaal afkomstig is van gecertificeerde biologische productie en de overige bestanddelen de voordelen van de biologische productie niet wezenlijk verminderen of tenietdoen. Als de verpakking voor een lager percentage uit biologische bestanddelen bestaat, kan niet worden geclaimd dat de verpakking als zodanig 'biologisch' is. Wel kan het percentage gecertificeerde biologische materialen worden

⁵⁴ Artikel 7 CDR.

⁵⁵ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 21.

⁵⁶ Artikel 7 CDR.

⁵⁷ Artikel 7 CDR.

⁵⁸ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 20.

⁵⁹ Artikel 2 CDR. Zie ook CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812 en CvB 6 februari 2019, dossier 2018/00826.

⁶⁰ Verordening 2018/848 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

⁶¹ Artikel 30(1) van Verordening 2018/848 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten, met verwijzing naar bijlage IV daarbij.

genoemd, bijvoorbeeld "deze verpakking bestaat voor 60% uit biologisch katoen". Ook kunt u een redelijke bandbreedte gebruiken, zoals bijvoorbeeld 60-65%.⁶²

Voorbeeld 7 - Gemaakt van gerecycled materiaal

De claim dat een verpakking is gemaakt van gerecycled materiaal, dient aantoonbaar juist te zijn.⁶³ Hierbij geldt dat naarmate de claim absoluiter is geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Voor de bewering dat een verpakking volledig of 100 procent van gerecycled materiaal is gemaakt, gelden dus strengere eisen. Ook wanneer enkel wordt vermeld dat de verpakking 'van gerecycled materiaal' is gemaakt en hierbij geen percentage wordt vermeld, kan door de consument worden begrepen dat de verpakking volledig is gemaakt van gerecycled materiaal.

Wanneer de verpakking niet volledig van gerecycled materiaal is gemaakt, dient dit te worden verduidelijkt. Dit speelt bijvoorbeeld wanneer er ook niet-gerecycled materiaal is gebruikt, of wanneer de claim uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen van de verpakking van toepassing is (zoals bijvoorbeeld de fles exclusief dop en etiket).⁶⁴ Eventuele *disclaimers* dienen duidelijk te zijn voor de consument en mogen niet gemakkelijk over het worden gezien. Zie voorbeeld 1.

Tot slot is het gebruik van milieuaanduidingen en -symbolen, zoals de Möbiusloop, toegestaan wanneer de herkomst van het logo duidelijk is en verwarring over de betekenis is uitgesloten.⁶⁵ Dit zal bij het gebruik van de Möbiusloop over het algemeen geen probleem zijn. Let wel: hierbij dient te worden aangegeven voor hoeveel procent de verpakking uit gerecycled materiaal bestaat. Het weglaten van een percentage geeft namelijk aan dat de verpakking recyclebaar is.⁶⁶ Zie voorbeeld 1 voor hoe voor minder bekende milieuaanduidingen en -symbolen (inclusief logo's van keurmerken) duidelijkheid kan worden gecreëerd.

⁶² ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 16.

⁶³ Artikel 4 CDR.

⁶⁴ Artikel 5 CDR.

⁶⁵ Artikel 8 CDR.

⁶⁶ Richtsnoeren voor het formuleren en evalueren van milieclaims, december 2000, Europese Commissie. Online te raadplegen via https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/news/green/guidelines_nl.pdf, p.13.

Voorbeeld 8 - Volledig gemaakt van [grondstof]

Het staat voorop dat wanneer wordt geuit dat een verpakking volledig van een bepaalde grondstof is gemaakt, deze claim aantoonbaar juist moet zijn.⁶⁷ Wanneer de grondstoffenclaim niet op de gehele verpakking van toepassing is maar uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen daarvan, dan dient dit verduidelijkt te worden.⁶⁸ Ook wanneer niet wordt benadrukt dat de verpakking volledig of '100 procent' van een bepaalde grondstof wordt gemaakt (zoals bijvoorbeeld bij de claim 'gemaakt van [grondstof]'), kan deze indruk toch worden gewekt en de claim misleidend zijn wanneer dit niet kan worden aangetoond. Zo behandelde de voorzitter van de RCC in juli 2020 een zaak met betrekking tot een kom die werd geadverteerd als 'van bamboe met bamboevezels', terwijl deze was gemaakt van melamine met bamboevezels. De voorzitter van de RCC oordeelde, dat het aannemelijk is dat de betreffende advertentie bij de gemiddelde consument de indruk zal wekken dat sprake is van een kom die volledig is vervaardigd van bamboevezels, waardoor deze uiting misleidend is.⁶⁹ Wanneer overigens een grondstoffenclaim wordt gemaakt terwijl dit een standaard kenmerk van de verpakking is, is dat ook misleidend.⁷⁰

Voorbeeld 9 - CO₂ bespaard in vergelijking met [product concurrent]

Dit betreft een zogenoemde vergelijkende claim, waarbij een concurrent dan wel door een concurrent aangeboden verpakking of productieproces daarvan uitdrukkelijk of impliciet wordt genoemd. Een beslissing van het College van Beroep van oktober 2019 verduidelijkt dat de regels omtrent vergelijkende claims ook van toepassing zijn wanneer een product, in het onderhavige geval zogenoemd 'tree-free paper', wordt vergeleken met de producten van, in dit geval, papier- en kartonproducenten, zonder dat hierbij een specifieke producent of een specifiek product wordt genoemd.⁷¹ Vergelijkende claims kunnen ook zien op een vergelijking met een eerdere verpakking of productieproces daarvan van hetzelfde bedrijf, of op een vergelijking met de algemene geaccepteerde standaard in de betreffende sector. Voor meer informatie over vergelijkende claims, zie voorbeeld 5.

Een vergelijkende milieclaim mag in het algemeen niet misleiden en dient aantoonbaar juist te zijn. Het is daarom aanbevolen om de vergelijking zo specifiek mogelijk te maken, bijvoorbeeld door verwijzing naar percentages of absolute waarden.⁷² Verder is het, zeker bij vergelijkende claims, relevant dat de claim regelmatig wordt gecontroleerd op de juistheid ervan en wordt

⁶⁷ Artikel 4 CDR.

⁶⁸ Artikel 5 CDR.

⁶⁹ VT 28 juli 2020, dossier 2020/00238.

⁷⁰ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 14.

⁷¹ CvB 02 oktober 2019, dossier 2019/00285.

⁷² ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 10.

aangepast indien nodig.⁷³ De producten en productiewijzen van concurrerende producenten kunnen na verloop immers aangepast zijn, waardoor de gemaakte claim mogelijk niet meer klopt.

Wordt CO₂ bespaard door CO₂-compensatie, leg dan duidelijk en in objectieve termen uit wat dit inhoudt. Dit betekent o.a. in dat u communiceert dat CO₂-compensatie er niet voor zorgt dat een verpakking minder schadelijk is voor het milieu, maar dat u de CO₂-uitstoot van uw verpakking door middel van projecten compenseert. Maak ook duidelijk hoe CO₂-compensatie tot stand komt, bijvoorbeeld door aan te geven om welke projecten het gaat, hoeveel CO₂ er wordt gecompenseerd en hoe dit is berekend. Overweeg hiervoor aan te sluiten bij onafhankelijk gecertificeerde of gecontroleerde projecten, en wees kritisch op de risico's en betrouwbaarheid van de gebruikte CO₂-compensatieprojecten.⁷⁴ Indien een CO₂-voordeel ten opzichte van een eerdere verpakking van uw bedrijf of een verpakking van een concurrent is gebaseerd op CO₂-compensatie, ligt een vergelijkende claim echter niet voor de hand. Er zal dan geen sprake zijn van een eerlijke vergelijking.

Voorbeeld 10 - Plasticvrij

De claim 'plasticvrij' impliceert dat de verpakking daadwerkelijk geen kunststof (plastic) bevat. Allereerst dient daarom duidelijk te zijn wat kunststof is. Op Europees niveau is deze term gedefinieerd in de Kunststofverordening (10/2011⁷⁵). Ook is de term gedefinieerd in de SUP-richtlijn (2019/904⁷⁶). Volgens deze wetten en de door de Europese Commissie (EC) opgestelde richtsnoeren daarbij⁷⁷, is sprake van een kunststof indien:

- er sprake is van een polymeer,⁷⁸ waaraan additieven en andere stoffen kunnen zijn toegevoegd;
- de polymeer als een structureel hoofdbestanddeel kan worden gebruikt.

Het vereiste structurele hoofdbestanddeel moet worden getoetst aan afgewerkte materialen en voorwerpen (volgens de Kunststofverordening), dan wel aan eindproducten (volgens de SUP-richtlijn). Het type afgewerkt materiaal of voorwerp, dan wel eindproduct, is niet nader

⁷³ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 20.

⁷⁴ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 15.

⁷⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A02011R0010-20230831>.

⁷⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0904&from=NL>.

⁷⁷ Het EC-richtsnoer bij de Kunststofverordening is beschikbaar via https://food.ec.europa.eu/system/files/2016-10/cs_fcm_plastic-guidance_201110_en.pdf; het EC-richtsnoer bij de SUP-richtlijn is beschikbaar via [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0607\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0607(03)&from=EN).

⁷⁸ Art. 3(1) SUP-richtlijn verwijst voor de definitie van "polymeer" naar art. 3(5) van Verordening 1907/2006 ("REACH Verordening"): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20220501&from=NL>. Art. 3(3) van de Kunststofverordening definieert aan polymeer als 'een macromoleculaire stof die is verkregen door a) een polymerisatieproces zoals polyadditie of polycondensatie of een soortgelijke reactie van monomeren en andere uitgangsstoffen, of b) chemische modificatie van natuurlijke of synthetische macromoleculen, of c) microbiële fermentatie'.

gespecificeerd of beperkt. Dit kan daarom zowel de verpakking betreffen, als een materiaal/product dat als onderdeel daarvoor wordt gebruikt.

Over de vraag wanneer sprake is van een structureel hoofdbestanddeel, bestaat in de praktijk veel discussie, met name onder de SUP-richtlijn. Volgens het EC-richtsnoer bij de SUP-richtlijn kan in beginsel een breed scala aan polymeren aan voornoemd vereiste voldoen.⁷⁹

De Nederlandse overheid heeft expliciet het standpunt ingenomen dat polymeren die voor vet- of waterafstotende doeleinden aan een levensmiddelenverpakking worden toegevoegd, waaronder polymere lakken, een structureel hoofdbestanddeel van de verpakking vormen.⁸⁰ Zonder deze polymeren functioneert de verpakking immers niet voor het beoogde gebruik. Omdat de definities van kunststof in de SUP-richtlijn en de Kunststofverordening nagenoeg gelijk zijn, is eenzelfde interpretatie van het structurele hoofdbestanddeel-vereiste onder de Kunststofverordening voor de hand liggend.

Geen plasticvrij-claim voor verpakkingen die onder de SUP-richtlijn vallen

Indien verpakkingen onder de SUP-richtlijn vallen, kan de claim 'plasticvrij' niet worden gerechtvaardigd. In dat geval voldoet de verpakking, of een onderdeel daarvan, immers aan de definitie van kunststof. Bovendien zou een dergelijke claim op een SUP-verpakking een effectieve toepassing van de SUP-richtlijn in de weg staan en de consument misleiden met betrekking tot het gebruikte materiaal. Bijvoorbeeld: een koffiebeker van papier of karton met een kunststoflaag of -coating om bescherming tegen water of vet te bieden, kan niet als 'plasticvrij' worden aangeprezen.

Verven, inkt en lijmen

Verven, inkt en lijmen zijn in principe van het toepassingsgebied van de SUP-richtlijn uitgesloten⁸¹; kleefstoffen, deklagen (anders dan in geval van meerlaagse, uit meerdere materialen bestaande materialen en voorwerpen) en drukinkten worden in beginsel buiten de reikwijdte van de Kunststofverordening gehouden.⁸² Dit betekent echter niet dat deze materialen niet als kunststof kunnen worden gekwalificeerd. De reden dat deze materialen buiten de reikwijdte van bovengenoemde wetgeving worden gehouden, heeft namelijk te maken met de doeleinden van die wetgeving en niet met de definitie van kunststof.

⁷⁹ Sectie 2.1.2 van het EC-richtsnoer bij de SUP-richtlijn.

⁸⁰ P. 15 van de Nota van Toelichting bij de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik, beschikbaar via <https://open.overheid.nl/repository/rnl-9b1cda6564e27b4ef7267c9a13aff00e46cba6e1/1/pdf/bijlage-2a-ministeriele-regeling-kunststofproducten-voor-eeenmalig-gebruik.pdf>.

⁸¹ Overweging 11 bij de SUP-richtlijn.

⁸² Sectie 3.3.4 van het EC-richtsnoer bij de Kunststofverordening.

Om de claim 'plasticvrij' te kunnen rechtvaardigen, moet allereerst worden beoordeeld of er polymere materialen zijn gebruikt, zoals bijvoorbeeld verven, inkten of lijmen die dit materiaal bevatten. Indien dat het geval is, moet vervolgens worden beoordeeld of het gebruikte polymere materiaal als een structureel hoofdbestanddeel kan worden gebruikt. Doorgaans zal aan dit vereiste zijn voldaan. Het is namelijk niet uitgesloten dat dit aan de verf, inkt of lijm zelf kan worden getoetst; dit hoeft niet per se te worden getoetst aan het product waar de verf, inkt of lijm in of op wordt gebruikt. Dit houdt in dat een verpakking mogelijk niet als 'plasticvrij' kan worden aangemerkt indien bijvoorbeeld lijm op basis van polymeren is gebruikt, ondanks dat de verpakking anderszins geen kunststof bevat. Of een lossere benadering kan worden aangehangen, is op dit moment nog niet duidelijk. Er zijn (nog) geen uitspraken van gerechtelijke of zelfregulerende organen die dat ondersteunen.

Biogebaseerde en biologisch afbreekbare kunststoffen

Van een kunststof is geen sprake in geval van natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn.⁸³ Het EC-richtsnoer bij de SUP-richtlijn licht uitgebreid toe wanneer hier al dan geen sprake van is, onder verwijzing naar de REACH-verordening en het bijbehorende ECHA-richtsnoer.⁸⁴

Natuurlijke polymeren worden beschouwd als polymeren die het resultaat zijn van een polymerisatieproces dat in de natuur heeft plaatsgevonden, los van het extractieproces waarmee ze zijn geëxtraheerd; de term 'niet chemisch gewijzigde stof' moet worden opgevat als een stof waarvan de chemische structuur ongewijzigd blijft, ook al heeft de stof een chemisch proces, een chemische behandeling of een fysische mineralogische transformatie ondergaan. Een dergelijke behandeling kan bijvoorbeeld worden toegepast om onzuiverheden te verwijderen.

Polymeren die het resultaat zijn van biosynthese, via door de mens in gang gezette kweek- en fermentatieprocessen in industriële omgevingen, zijn geen natuurlijke polymeren; zij zijn niet het resultaat van een polymerisatieproces dat in de natuur heeft plaatsgevonden.

Eenzelfde benadering wordt gehanteerd in de Kunststofverordening, welke expliciet van toepassing is op polymeren verkregen door

- (a) een polymerisatieproces,
- (b) chemische modificatie van natuurlijke (of synthetische) macromoleculen, en door
- (c) microbiële fermentatie.⁸⁵

⁸³ Art. 3(1) SUP-richtlijn en art. 3(3) Kunststofverordening.

⁸⁴ Sectie 2.1.3 van het EC-richtsnoer bij de SUP-richtlijn.

⁸⁵ Art. 3(3) Kunststofverordening.

Biogebaseerde en biologisch afbreekbare kunststoffen die op een van bovengenoemde wijzen zijn verkregen, kwalificeren zodoende als kunststof (mits ook is voldaan aan het structureel hoofdbestanddeel-vereiste). De claim 'plasticvrij' kan in dat geval niet worden gerechtvaardigd.